

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตาราง	ฒ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทนำ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตของโครงการวิจัย	3
ขั้นตอนและวิธีการศึกษา	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
ระยะเวลาในการทำวิจัย	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	8
แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	14
แนวคิดเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น	15
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	18
แนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์ แนวคิดการออกแบบตราสินค้าและ	
แนวคิดการออกแบบบรรจุภัณฑ์	18
แนวคิดการวิเคราะห์ SWOT Analysis	20
แนวคิดด้านโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และ	
แนวทางคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ปี พ.ศ. 2549	21
การรับรองคุณภาพมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวทางการวิเคราะห์ทางด้านการจัดการการตลาดในวิสาหกิจชุมชน	31
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหัตถกรรมไม้แกะสลัก	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	45
ระเบียบวิธีวิจัย	45
ประชากรที่ศึกษาและกลุ่มตัวอย่าง	45
แผนดำเนินการวิจัย	46
เครื่องมือในการวิจัย	48
กิจกรรมในการวิจัย	50
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1	50
การอบรมเรื่อง SMEs ไทยเข้มแข็งด้วย ICT	52
การสัมมนากลยุทธ์ทางรอด SMEs	53
การอบรมเรื่อง ยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการตลาด	55
การสัมมนาเรื่อง เปิดแผนที่เศรษฐกิจปี 54 จัดทัพ SME ค้าวไกล สู่ AEC	56
การจัดนิทรรศการ มองภูมิปัญญาล้านนาผ่านสายธารแห่งกาลเวลา	57
การสัมมนาโครงการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ระดับประเทศภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555”	58
การอบรมเศรษฐกิจล้านนาเชิงสร้างสรรค์	59
การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 2 การออกแบบตราสินค้า และการออกแบบบรรจุภัณฑ์	60
การสัมมนา การเตรียมความพร้อมในการส่งออกสู่ตลาดสหรัฐอเมริกา	61
การจัดนิทรรศการ มิติสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง	62
การประมวลผลการจัดกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยระยะต่อไป	64
บทที่ 4 บริบทจังหวัดเชียงใหม่	66
ประวัติความเป็นมาของเชียงใหม่	66
ภูมิศาสตร์จังหวัดเชียงใหม่	67

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อมูลประชากรจังหวัดเชียงใหม่	67
ลักษณะการปกครองของจังหวัดเชียงใหม่	68
ประเพณีและวัฒนธรรมของจังหวัดเชียงใหม่	68
เศรษฐกิจของจังหวัดเชียงใหม่	69
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่	69
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	70
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	70
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่	71
บทที่ 5 สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของผู้ประกอบการธุรกิจ	
หัตถกรรมสาขางานไม้แกะสลักจังหวัดเชียงใหม่	73
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณสมบัติ บุตรเทพ	73
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณดีป ธิสนา	77
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณสุจินต์ ช่างสุภาพ	81
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณแดง เสาร์ทอง	85
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณวิไลพร เสาร์ทอง	89
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มส่วและแกะสลักล้านนา	92
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณเสถียร ราชจิริต	97
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มแกะสลัก	100
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของกลุ่มคุณอุทิศ จันทร์วัน	104
สถานภาพและการจัดการธุรกิจชุมชนของคุณสมร บุญคุ้ม	108
ขั้นตอนการผลิตหัตถกรรมงานไม้แกะสลัก	112
บทที่ 6 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในงานหัตถกรรม	
สาขาไม้แกะสลักของจังหวัดเชียงใหม่	125
วิเคราะห์การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในงานหัตถกรรม	
สาขาไม้แกะสลักของ จังหวัดเชียงใหม่	125
การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis ในการบริหารจัดการธุรกิจ	141

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	160
บริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรม	
สาขาไม้แกะสลักในจังหวัดเชียงใหม่	160
วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น	
ด้านงานหัตถกรรมไม้แกะสลักในจังหวัดเชียงใหม่	163
เพื่อสืบต่อองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	
ในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น	
ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล	164
ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	166
บรรณานุกรม	168
ภาคผนวก	174
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	175
ภาคผนวก ข ตารางการจัดกิจกรรมอบรม สัมมนา การเรียนรู้	201
ภาคผนวก ค ประวัติผู้รับผิดชอบแผนงานวิจัย	204

สารบัญภาพ

			หน้า
ภาพที่	2.1	เศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	9
ภาพที่	2.2	ศ. นพ. ประเวศ วะสี	9
ภาพที่	2.3	กระบวนการทัศน์ของระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง	10
ภาพที่	2.4	ศ. ดร. อภิชาติ พันธเสน	10
ภาพที่	2.5	ผศ. ดร. จุฑามาศ แก้วพิจิตร	11
ภาพที่	2.6	ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล	12
ภาพที่	2.7	อังกูร สมคะเนย์	15
ภาพที่	2.8	ศ. เสน่ห์ จามริก	16
ภาพที่	2.9	การตัดสินใจในการซื้อสินค้าจากตราสินค้า	20
ภาพที่	2.10	ตราสัญลักษณ์ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”	21
ภาพที่	2.11	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ภาพเมืองและสากล เพื่อสร้างความมั่งคั่ง	22
ภาพที่	2.12	สัญลักษณ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน	31
ภาพที่	2.13	งานประติมากรรมแกะสลักรูปเทวดาและนางฟ้า อำเภอหลวงพระบาง ประเทศลาว	34
ภาพที่	2.14	รูปช้างสามเศียรแกะสลัก	34
ภาพที่	2.15	ลายกนกแกะสลักบนผนังเหนือบานประตู	35
ภาพที่	2.16	ทัศนียภาพทางธรรมชาติ	35
ภาพที่	2.17	เชิงเทียนแกะสลัก	36
ภาพที่	2.18	ป้าวัดเชียงม่วน วชิรมังคลาราม ประเทศลาว	36
ภาพที่	2.19	การแกะแบบปูนต้ำรูปเหมือนครูบาดวงดี วัดท่าจำปี อ.สันป่าตอง จ.เชียงใหม่	37
ภาพที่	2.20	การแกะสลักแบบปูนสูงรูปโคลงช้างในป่าใหญ่	37
ภาพที่	2.21	การแกะสลักแบบลอยตัวรูปครูบาศรีวิชัย	38
ภาพที่	2.22	ต้นสักทองและต้นจามจุรี	38
ภาพที่	2.23	ลิ่ว	39
ภาพที่	3.1	การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1 เรื่องการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	51

สารบัญภาพ (ต่อ)

		หน้า
ภาพที่ 3.2	การจัดเวทีการเรียนรู้ครั้งที่ 1 โดยกลุ่มตัวอย่างนำผลิตภัณฑ์มาแสดงด้วย ณ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่	51
ภาพที่ 3.3	การสัมมนาเรื่อง SMEs ไทยเข้มแข็งด้วย ICT โดยมีวิทยากรด้านการตลาดออนไลน์ได้ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการ	53
ภาพที่ 3.4	การสัมมนา “กลยุทธ์ทางรอด SMEs”	54
ภาพที่ 3.5	บรรยายวิชาการเปิดงานยุทธศาสตร์การค้า การลงทุน และการตลาด โดยมีกลุ่มผู้ประกอบการงานหัตถกรรมสาขาต่าง ๆ เข้าร่วมงาน	55
ภาพที่ 3.6	การสัมมนา เรื่อง เปิดแผนที่เศรษฐกิจปี 54 จัดทัพ SME ก้าวไกลสู่ AEC โดยธนาคารทหารไทย จำกัด มหาชน	56
ภาพที่ 3.7	การจัดนิทรรศการ “มองภูมิปัญญาล้านนาผ่านสายธารแห่งกาลเวลา” โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานในพิธีเปิด รวมไปถึงท่านวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ และอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ให้เกียรติเข้าร่วมพิธี	57
ภาพที่ 3.8	การสัมมนา เรื่อง “โครงการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ระดับประเทศภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555” โดย กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์	58
ภาพที่ 3.9	การสัมมนา เรื่อง “เศรษฐกิจล้านนาเชิงสร้างสรรค์” โดย วิทยาลัยสื่อและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	60
ภาพที่ 3.10	การให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติการทางการออกแบบตราสินค้า และการออกแบบบรรจุภัณฑ์	61
ภาพที่ 3.11	การสัมมนา เรื่อง “การเตรียมความพร้อมในการส่งออกสู่ตลาดสหรัฐอเมริกา	62
ภาพที่ 3.12	การจัดนิทรรศการ “มิติสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมเชิงช่าง” โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่เป็นประธานในพิธีเปิด รวมไปถึงอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ให้เกียรติเข้าร่วมพิธี	63

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 3.13 การสัมมนาเรื่อง “แนวทางการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย” ณ ห้องเรียนนาศึกษา อาคารเทพรัตนราชสุดา	64
ภาพที่ 4.1 อ่างเก็บน้ำแม่ตะไคร้และน้ำตกคาดเหมย	71
ภาพที่ 4.2 ถ้ำดักเตน	72
ภาพที่ 5.1 คุณสมบัติ บุตรเทพ	74
ภาพที่ 5.2 การแกะสลัก สิ่งไม้แผ่นของคุณสมบัติ บุตรเทพ	76
ภาพที่ 5.3 แผนผังของการแบ่งส่วนในการปฏิบัติงานของคุณสมบัติ	77
ภาพที่ 5.4 คุณดีป ธิสนา	78
ภาพที่ 5.5 ตู้ตากินรีที่แกะสลักเสร็จแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำการขัดเงา และทาน้ำมันเคลือบเนื้อไม้	80
ภาพที่ 5.6 แผนผังของการแบ่งส่วนในการบริหารสถานที่ปฏิบัติงานของคุณดีป	81
ภาพที่ 5.7 คุณสุจินต์ ช่างสุภาพ	82
ภาพที่ 5.8 การปฏิบัติงานของคุณสุจินต์ ช่างสุภาพ	82
ภาพที่ 5.9 ผลิตภัณฑ์ของคุณสุจินต์ ช่างสุภาพ	84
ภาพที่ 5.10 บริเวณที่ตั้งของสถานที่ผลิตผลิตภัณฑ์ของคุณสุจินต์	85
ภาพที่ 5.11 คุณแดง เสาร์ทอง	86
ภาพที่ 5.12 ผลงานการแกะสลักของคุณแดง เสาร์ทอง	88
ภาพที่ 5.13 สถานที่ประกอบการและร้านจำหน่ายสินค้าของคุณแดง เสาร์ทอง	88
ภาพที่ 5.14 คุณวิไลพร เสาร์ทองและการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ โดยนักศึกษาสาขาศิลปกรรมมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	89
ภาพที่ 5.15 ผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการที่ผลิตอยู่ในปัจจุบัน	91
ภาพที่ 5.16 สถานที่ประกอบการของคุณวิไลพร เสาร์ทอง	92
ภาพที่ 5.17 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มสลาและแกะสลักล้านนา	96
ภาพที่ 5.18 คุณสมร บุญคุ้ม	108
ภาพที่ 5.19 งานไม้แกะสลักของคุณสมร บุญคุ้ม	111
ภาพที่ 5.20 ไม้สักเก่า และไม้สักแผ่นสำเร็จรูป	112
ภาพที่ 5.21 ค้อนไม้	112
ภาพที่ 5.22 ลิวเล็บมือ	113

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 5.23 ลีวตัววี	113
ภาพที่ 5.24 ลีวแบน	114
ภาพที่ 5.25 ลีวตัว U (ลีวหน้าโค้งลึก)	114
ภาพที่ 5.26 ชุดลีว	114
ภาพที่ 5.27 ลีว่วน	115
ภาพที่ 5.28 กระดาษลอกลาย	115
ภาพที่ 5.29 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเขียนลาย	116
ภาพที่ 5.30 แปรงทาสี	116
ภาพที่ 5.31 กระดาษทราย	117
ภาพที่ 5.32 แล็กเกอร์	117
ภาพที่ 5.33 กบไฟฟ้า	117
ภาพที่ 5.34 กาว	118
ภาพที่ 5.35 ตลับเมตร	118
ภาพที่ 5.36 หินลับลีว	119
ภาพที่ 5.37 เลื่อย	119
ภาพที่ 5.38 อุปกรณ์การแกะสลัก	120
ภาพที่ 5.39 แผ่นไม้ที่ทำการวัดขนาดแล้วตัด	120
ภาพที่ 5.40 การลาลายลงบนแผ่นไม้	121
ภาพที่ 5.41 การขึ้นรูป	121
ภาพที่ 5.42 การแกะเน้นลวดลาย	122
ภาพที่ 5.43 การแกะสลักลวดลายลงไม้บนไม้	122
ภาพที่ 5.44 การใช้ลิวเก็บลายละเอียดงานชิ้นงาน	122
ภาพที่ 5.45 การขัดไม้ด้วยกระดาษทราย	123
ภาพที่ 5.46 งานแกะสลักหลักจากการขัดด้วยกระดาษทราย	123
ภาพที่ 5.47 การทาน้ำมันเคลือบเนื้อไม้ หรือ ทาน้ำมันชักเงา	124
ภาพที่ 5.48 ผลิตภัณฑ์แกะสลักรูปช้างพร้อมจำหน่าย	124

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มผู้ประกอบการหัตถกรรมงานไม้แกะสลัก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย	46
ตารางที่ 3.2 แผนการดำเนินการวิจัยในปี 2553 หัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	47
ตารางที่ 3.3 การประมวลผลเพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยระยะต่อไป	65
ตารางที่ 5.1 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ บุตรเทพ	75
ตารางที่ 5.2 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ ธิรสนา	78
ตารางที่ 5.3 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ ช่างสุภาพ	83
ตารางที่ 5.4 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ เสาร์ทอน	86
ตารางที่ 5.5 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ วิไลพร เสาร์ทอน	90
ตารางที่ 5.6 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มสล่าและแกะสลักล้านนา	93
ตารางที่ 5.7 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแกะสลักล้านนา	98
ตารางที่ 5.8 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มแกะสลัก	101
ตารางที่ 5.9 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ จันทร์วิน	105
ตารางที่ 5.10 จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มของคุณสมบัติ บุญคุ้ม	109
ตารางที่ 6.1 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการเลือกสรรวัตถุดิบ	126
ตารางที่ 6.2 การจ้างแรงงานในการผลิตหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	127
ตารางที่ 6.3 ลักษณะวิธีการผลิตหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	129
ตารางที่ 6.4 การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในบริหารสถานที่ในการทำงาน หัตถกรรมไม้แกะสลัก	130
ตารางที่ 6.5 การออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	132
ตารางที่ 6.6 การประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	133
ตารางที่ 6.7 ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดราคาของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	135
ตารางที่ 6.8 การประชาสัมพันธ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	136
ตารางที่ 6.9 ช่องทางในการจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	138
ตารางที่ 6.10 การวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT analysis ในการบริหารจัดการธุรกิจ ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก	141

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 5.1	โครงสร้างภายในกลุ่มของคุณสมบัติ บุตรเทพ
แผนภูมิที่ 5.2	โครงสร้างกลุ่มของคุณดีป ธิสนา
แผนภูมิที่ 5.3	โครงสร้างภายในกลุ่มของคุณสุจินต์ ช่างสุภาพ
แผนภูมิที่ 5.4	โครงสร้างของกลุ่มคุณแดง เสาร์ทอง
แผนภูมิที่ 5.5	โครงสร้างกลุ่มของคุณวิไลพร เสาร์ทอง
แผนภูมิที่ 5.6	โครงสร้างของกลุ่มสลาและแกะสลักล้านนา
แผนภูมิที่ 5.7	โครงสร้างกลุ่มของคุณเสถียร ราชจิต
แผนภูมิที่ 5.8	โครงสร้างของกลุ่มแกะสลัก
แผนภูมิที่ 5.9	โครงสร้างของคุณอุทิศ จันทวัน
แผนภูมิที่ 5.10	โครงสร้างของคุณคุณสมร บุญคุ้ม
แผนภูมิที่ 6.1	แหล่งวัตถุดิบที่ผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลักซื้อประจำ
แผนภูมิที่ 6.2	การจ้างแรงงานในการผลิตหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.3	ลักษณะวิธีการผลิตหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.4	การเปรียบเทียบสถานที่ในการบริหารงานของผู้ประกอบการ หัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.5	การออกแบบผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.6	การประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์สาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.7	ปัจจัยที่ใช้ในการกำหนดราคาของผู้ประกอบการ หัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.8	การประชาสัมพันธ์ของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก
แผนภูมิที่ 6.9	ช่องทางในการจัดจำหน่ายของผู้ประกอบการหัตถกรรมสาขาไม้แกะสลัก